

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ทัศนคติและความพร้อมของผู้ประกอบการธุรกิจข้าวโพดเมล็ดแห้งที่มีต่อการปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยว
The Attitude and Readiness of the Dried-Maize Business Entrepreneur on
Post-harvest Good Manufacturing Practice

สำรวย แร่ทอง
 อีระเวช ทิพย์สีแสง

สาขาวิชาการจัดการธุรกิจเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
 คณะการบริหารและจัดการ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านจิตวิทยาของผู้ประกอบการธุรกิจข้าวโพดเมล็ดแห้ง ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือผู้ผลิตข้าวโพดเมล็ดแห้ง จำนวน 102 โรงงาน จากการสุ่มตัวอย่างจากโรงงานทั้งหมดที่มีในประเทศไทย การวิจัยนี้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน) สถิติวิเคราะห์ (t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย) จากการศึกษาพบว่า

1. ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีเพศต่างกันมีผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานฯแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ผู้บริหารสถานประกอบการ ที่ อายุ ระดับการศึกษา สาขาการศึกษา ประสบการณ์ด้านโรงงาน และการได้รับการอบรมที่แตกต่างกันมีผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานฯไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ
3. ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านจิตวิทยากับการปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง พบว่ามีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : ทัศนคติ ธุรกิจข้าวโพดเมล็ดแห้ง การปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยว

Abstract

This research aimed to study the Personal factors and Psychological factors that affected the deployment of the Good Manufacturing Practice (GMP) of Dried-maize business entrepreneurs. The samples for the study were 102 out of all Dried-maize factories in Thailand. The questionnaire was used as a research tool for data collection. The data were analyzed using descriptive statistic (frequency, percentage, mean, standard deviation) and analytical statistic (t-test, One-way ANOVA and simple regression). The finding revealed that 1. The difference genders of executives affected on GMP deployment at significance level .05.

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

2. The differences of age, education level, education field background, manufacture working experience, and training experience of executives not affected on GMP deployment at significance level .05.
3. The psychological factors related with GMP deployment in positive way at significance level .05.

Key words: Attitude, Dried-maize business, post-harvest Good Manufacturing Practices

บทนำ

ปัจจุบัน มาตรฐานความปลอดภัยของอาหาร นับเป็นปัจจัยหลักประการหนึ่งที่แวดวงอุตสาหกรรมอาหารทั่วโลกต่างให้ความสำคัญ กอปรกับผู้บริโภคต่างก็เริ่มต้นตัวกับพิษภัยที่แฝงตัวมากับอาหารกันมากขึ้น ทั้งในเรื่องการปนเปื้อนของจุลินทรีย์ก่อโรค การตกค้างของสารเคมีสารปฏิชีวนะ และสารพิษ ซึ่งเป็นอันตรายสำคัญที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในประเทศและกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศในการส่งออกสินค้าอาหารไปยังต่างประเทศได้ (เพ็ญจริรัตน์ อัครผลสุวรรณ : 2552) ดังนั้นการผลิตอาหารให้มีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคจะต้องควบคุมในทุกกระบวนการในห่วงโซ่อาหารตามหลักการ Codex

การเลี้ยงสัตว์เพื่อนำเนื้อสัตว์มาเป็นอาหารของมนุษย์ซึ่งเป็นผู้บริโภค เป็นกระบวนการที่สำคัญในห่วงโซ่อาหาร การให้ได้มาซึ่งเนื้อสัตว์ที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยต่อผู้บริโภคได้ สัตว์เหล่านั้นต้องได้รับอาหารสัตว์ที่มีคุณภาพและมีความปลอดภัยเช่นกัน คณะกรรมการ Codex Alimentarius Commission (CAC) จึงออกข้อกำหนดระหว่างประเทศ เพื่อให้เป็นแนวทางหรือหลักเกณฑ์ที่ดีในการผลิตอาหาร หรือที่เรียกกันว่า GMP (Good Manufacturing Practice) ภาษาไทยใช้ว่าหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีในการผลิต เป็นการจัดการสภาวะแวดล้อมขั้นพื้นฐานของกระบวนการผลิต เช่น การควบคุมสุขลักษณะส่วนบุคคล การควบคุมแมลงและสัตว์นำโรค การออกแบบโครงสร้างอาคารผลิต รวมถึงเครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต เป็นต้น (สุวิมล กิริติพิบูล : 2546)

ปัจจุบันกรมปศุสัตว์มีข้อบังคับให้โรงงานผลิตอาหารสัตว์จัดทำระบบ หลักเกณฑ์วิธีการที่ดีสำหรับการผลิต (GMP) เพื่อให้มีการจัดการสภาวะแวดล้อมขั้นพื้นฐานของกระบวนการผลิต ไม่ให้อาหารที่ผลิตส่งผลกระทบต่อผู้บริโภค แต่ทั้งนี้การบังคับไม่ครอบคลุมถึงโรงงานผลิตวัตถุดิบสำหรับอาหารสัตว์ เช่น ข้าวโพดเมล็ดแห้งหรือข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ซึ่งเป็นวัตถุดิบอาหารสัตว์ที่มีความสำคัญต่ออุตสาหกรรมการเลี้ยงสัตว์ โดยข้าวโพดเป็นส่วนผสมในสูตรอาหาร ร้อยละ 35 โดยประมาณ (สมาคมผู้ผลิตอาหารสัตว์ไทย : 2556) ซึ่งถือเป็นสัดส่วนที่สูงเมื่อเทียบกับวัตถุดิบอื่นๆ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (มกอช) จึงได้กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง “การปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง: GOOD POSTHARVEST PRACTICES FOR MAIZE” แต่ปัจจุบันยังไม่พบผู้ประกอบการที่ผลิตข้าวโพดเมล็ดแห้งหรือข้าวโพดอาหารสัตว์ขอรับรองมาตรฐานดังกล่าว

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

การนำหลักเกณฑ์วิธีการที่ดีสำหรับการผลิต (GMP) มาปฏิบัติและเพื่อให้เกิดประสิทธิผลถือเป็นความรับผิดชอบผู้บริหารโดยผู้บริหารต้องให้ความสำคัญในเรื่องสุขลักษณะอาหาร และการสนับสนุนทรัพยากรที่ต้องใช้ในการดำเนินงาน (การจัดการสุขลักษณะ และระบบ HACCP ในโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร : 2546) ทั้งนี้การที่ผู้บริหารหรือบุคคลจะมีการกระทำหรือการปฏิบัติใดๆจะมีผลมาจากปัจจัยที่สำคัญคือ ความจำเป็น ความต้องการและแรงปรารถนา แรงจูงใจ บุคลิกภาพ ทักษะ ทักษะ การรับรู้ และการเรียนรู้ (ฉัตรพร เสมอใจ : 2550)

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษา ปัจจัยต่างๆที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง ของผู้ผลิตข้าวโพดเมล็ดแห้ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล ที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง ของผู้ผลิตข้าวโพดเมล็ดแห้ง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านจิตวิทยากับการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง ของผู้ผลิตข้าวโพดเมล็ดแห้ง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อนำผลจากการศึกษาวิจัย ไปวางแผนงาน รณรงค์ เสริมสร้างทัศนคติที่ดีในเรื่อง การปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง ให้กับผู้ประกอบการ
2. เพื่อนำผลจากการศึกษาวิจัยใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์สินค้าเกษตรด้านการผลิตข้าวโพดเมล็ดแห้ง
3. เพื่อนำผลจากการศึกษาวิจัย ไปวางแผนงาน รณรงค์ ส่งเสริมให้ผู้ประกอบการขอรับรองมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร : การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง ของผู้ประกอบการข้าวโพดเมล็ดแห้งตามที่ขึ้นทะเบียนกับกรมโรงงานอุตสาหกรรม ที่ระบุงการประกอบกิจการ “อบฟืชและไซโล” หรือ “อบฟืชและเก็บรักษาฟืชด้วยไซโล” หรือทั้งสองอย่าง
2. ระยะเวลา : การเก็บตัวอย่างเพื่อศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้ระยะเวลาประมาณ 4 เดือน เริ่มตั้งแต่เดือน กันยายน ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2559

สมมติฐานงานวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สาขาการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และประสบการณ์การอบรมของผู้บริหารสถานประกอบการที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานฯ ที่แตกต่างกัน

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

2. ปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ การรับรู้ ทศนคติ แรงจูงใจ ของผู้บริหารสถานประกอบการมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐาน ฯ

การทบทวนวรรณกรรม

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ (2555) ได้กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง เพื่อพัฒนาคุณภาพข้าวโพดเมล็ดแห้งและสร้างความเชื่อมั่นด้านคุณภาพและความปลอดภัยให้กับสินค้านี้โดยครอบคลุมการปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง ตั้งแต่การรับ การกะเทาะเมล็ดหรือสีฟักข้าวโพด การลดความชื้น การบรรจุ การเก็บรักษา และการส่งมอบ โดยกำหนดให้

1. สถานประกอบการต้องอยู่ห่างจากแหล่งมลพิษ อาคารและพื้นที่ปฏิบัติงาน ต้องใช้วัสดุที่มีความแข็งแรงทนทาน ทำความสะอาดและซ่อมบำรุงง่าย เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์ ต้องมีเพียงพอต่อการใช้งาน
2. ต้องควบคุมการปฏิบัติงานทุกขั้นตอนตั้งแต่การรับวัตถุดิบเข้าจนถึงการส่งมอบผลิตภัณฑ์ให้ลูกค้า
3. ต้องบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร ให้พร้อมใช้งาน และทำความสะอาดพื้นที่ปฏิบัติงาน การควบคุมสัตว์พาหะ และการจัดการของเสียเพื่อไม่ให้ปนเปื้อนสู่กับข้าวโพด
4. ต้องควบคุมสุขลักษณะส่วนบุคคล เช่น ตรวจสุขภาพพนักงาน การดูแลรักษาความสะอาดส่วนบุคคล
5. พาหนะขนส่งข้าวโพดต้องสะอาด แข็งแรง ป้องกันการปนเปื้อนและการเสื่อมคุณภาพระหว่างการขนส่ง
6. พนักงานต้องได้รับการอบรมเรื่องความรับผิดชอบของตนต่อสินค้า สุขอนามัยพื้นฐาน การใช้วัตถุอันตราย
7. ต้องบันทึกข้อมูลเพื่อให้สามารถสอบย้อนได้กรณีพบปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ หรือกระบวนการทำงาน เก็บรักษาบันทึกข้อมูลการปฏิบัติงาน และเอกสารสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน ต้องเก็บไว้อย่างน้อย 2 ปี

ศิริณี ศรีวิเชียร (2554) ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมของเกษตรกรในจังหวัดนครปฐมเพื่อการเป็นฟาร์มสุกรมาตรฐาน จากการศึกษาทราบว่า ปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมของเกษตรกรเพื่อการเป็นฟาร์มสุกรมาตรฐาน คือ ความถี่ในการรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับมาตรฐานฟาร์ม ความคิดเห็นต่อผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการเป็นฟาร์มมาตรฐาน และขนาดฟาร์มตามลำดับ และ การส่งเสริมให้เกษตรกรเตรียมความพร้อมเพื่อการเป็นฟาร์มสุกรมาตรฐาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเน้นเกี่ยวกับการให้ข้อมูลข่าวสารด้านมาตรฐานฟาร์มสุกรและประชาสัมพันธ์ให้กับเกษตรกรเห็นถึงผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการเป็นฟาร์มมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ควรมีคำแนะนำและส่งเสริมให้เกษตรกรมีการจดบันทึกฟาร์มเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานฟาร์มสุกรด้านการจัดการฟาร์ม

ปิยวัฒน์ อร์งามเมือง (2550) ศึกษาความพร้อมในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชน ของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในจังหวัดสมุทรสงคราม ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามมาตรฐาน ฯ ผลการวิจัยพบว่า เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในจังหวัดสมุทรสงคราม มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานในระดับต่ำ มีทัศนคติต่อการดำเนินงานตามมาตรฐานฯ ในระดับปานกลาง มีแรงจูงใจในการดำเนินงานในระดับปานกลาง และมีความพร้อมในการดำเนินงานในระดับน้อย โดยปัจจัยที่มีผลต่อ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ความพร้อมในการดำเนินงานตามมาตรฐานฯมากที่สุดคือ แรงจูงใจและรองลงมาคือ ทักษะคิดในการดำเนินงาน ทั้งสองปัจจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับความพร้อมในการดำเนินงานตามมาตรฐาน ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานที่พบมากที่สุดคือ การมีงานประจำมาก และเป็นภาระต่อเนื่อง จึงไม่สามารถพัฒนางานตามมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนได้ และมีบุคลากรน้อยเมื่อเทียบกับปริมาณงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

1. การศึกษาข้อมูล การศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาข้อมูล ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามมาตรฐาน การปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง” ของผู้ประกอบการ ในด้านต่างๆคือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ประกอบการ
2. ปัจจัยด้านจิตวิทยาได้แก่ การรับรู้ ทักษะคิด และแรงจูงใจ
3. การปฏิบัติตามมาตรฐาน การปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง
4. ข้อเสนอแนะ

2. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้ประกอบการหรือผู้ผลิตข้าวโพดเมล็ดแห้ง ตามบัญชีรายชื่อผู้ประกอบการของกรมโรงงานอุตสาหกรรม ที่ระบุงการประกอบกิจการประเภท ออบฟิชและไซโล หรือ ออบฟิช และเก็บรักษาฟิชด้วยไซโล จำนวน 356 ราย

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ทราบจำนวนประชากรที่แน่นอน จึงคำนวณตัวอย่างโดยใช้สูตร Taro Yamane (ศรีรุจา ธรรมคุณท์ :2554) กรณีประชากรมีขนาดเล็กและทราบจำนวนที่แน่นอน โดยการคำนวณที่ค่าความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 90 ค่าความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 10

$$\text{สูตร} \quad n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดยที่
 n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 N = จำนวนประชากร การวิจัยครั้งนี้มีทั้งสิ้น 356 ราย
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่าง
 ครั้งนี้กำหนดให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ไม่เกินร้อยละ 10

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าในสูตร} \quad n &= \frac{356}{1+ (356 \times 0.12)} \\ &= 97 \end{aligned}$$

จากการคำนวณได้จำนวนตัวอย่าง = 97 ราย

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

การสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้เลือกวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) จากรายชื่อโรงงานทั้งหมด และส่งแบบสอบถาม ตามรายชื่อและที่อยู่ปรากฏในบัญชีของกรมโรงงานอุตสาหกรรมโดยส่งมากกว่าจำนวนตัวอย่างขั้นต่ำที่คำนวณได้

3. เครื่องมือในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งแบ่งเนื้อหาแบบสอบถามเป็น 5 ตอน ดังนี้ **ตอนที่ 1** ประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคลของผู้บริหารสถานประกอบการเกี่ยวกับ เพศ และ สาขาการศึกษาตามวุฒิสูงสุด ใช้มาตรวัดตัวแปรแบบนามบัญญัติ (Nominal scale) อายุ ระดับการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ทำงานด้านโรงงาน และ ประสบการณ์การอบรม ใช้มาตรวัดตัวแปรแบบ เรียงอันดับ (Ordinal scale) **ตอนที่ 2** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยด้านจิตวิทยา ซึ่งประกอบด้วย การรับรู้ ทักษะ และแรงจูงใจ **ตอนที่ 3** เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐาน การปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง และ **ตอนที่ 4** เป็นคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานตามมาตรฐาน การปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง และข้อเสนอแนะอื่นๆ

การทดสอบคุณสมบัติของเครื่องมือ

คุณภาพของแบบสอบ ผู้วิจัยได้เสนอแบบสอบให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ หลังจากนั้นผู้วิจัยได้ แก้ไขให้เหมาะสมกับเนื้อหาการวิจัยตามข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out)

การทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ทำโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับกลุ่มที่มีลักษณะงานด้านบริหารและมีความรู้ด้านการผลิตข้าวโพดเมล็ดแห้ง หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ฉบับ เพื่อนำไปหาความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วนำมาหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach’s Alpha) ซึ่งพบว่าความเชื่อมั่นโดยรวมทั้งแบบสอบถามอยู่ที่ 0.940

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการส่งหนังสือแนะนำตัว แบบสอบถามสำหรับการวิจัย และแนบของติดอากรแสตมป์ที่เจ้าหน้าที่ของถึงผู้วิจัย ส่งถึงผู้บริหารสถานประกอบการ ผ่านที่ทำการไปรษณีย์ ในเดือนกันยายน พ.ศ 2559 และรวบรวมแบบสอบถามที่ส่งกลับมา ตั้งแต่เดือน กันยายน ถึงเดือน ธันวาคม พ.ศ 2559 ทั้งนี้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับคืนมาทั้งหมด 102 ฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้านปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา สาขาการศึกษา ประสบการณ์ด้านโรงงาน การนำเสนอโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) โดยใช้ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

2. เปรียบเทียบการปฏิบัติตามมาตรฐานฯ ของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีเพศต่างกันโดยใช้การทดสอบค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (independent t-test)
3. เปรียบเทียบการปฏิบัติตามมาตรฐานฯ ของผู้บริหารสถานประกอบการที่มีปัจจัยส่วนบุคคล อายุ การศึกษาสูงสุด สาขาการศึกษาตามวุฒิสูงสุด ประสบการณ์ทำงานด้านโรงงาน จำนวนครั้งที่ได้รับการฝึกอบรมด้านมาตรฐานฯ โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis Of Variance : ANOVA)
4. วิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นและการทำนายตัวแปรตามคือ การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง โดยใช้ตัวแปรต้นหรือตัวแปรทำนายคือ ปัจจัยด้านจิตวิทยา โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis)

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยส่วนบุคคล แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อมูลทั่วไปดังตารางที่ 1
 ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละจำแนกตามข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	68	66.7
	หญิง	34	33.3
อายุ	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 30 ปี	10	9.8
	31 - 40 ปี	30	29.4
	41 - 50 ปี	43	42.2
	51 ปีขึ้นไป	19	18.6
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	21	20.6
	ปริญญาตรี	56	54.9
	ปริญญาโท	25	24.5
สาขาการศึกษา	เกษตรศาสตร์	6	5.9
	บริหารธุรกิจ	49	48.0
	เศรษฐศาสตร์	5	4.9
	วิทยาศาสตร์	7	6.9
	วิศวกรรมศาสตร์	11	10.8
	อื่นๆ	24	23.5
ประสบการณ์การทำงานด้านโรงงาน	ต่ำกว่าหรือเท่ากับ 5 ปี	14	13.7
	6-10 ปี	38	37.3
	11 - 15 ปี	19	18.6
	16 - 20 ปี	17	16.7
การอบรม	ไม่เคย	76	74.5

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

	เคยได้รับการอบรม 1 ครั้ง	13	12.7
	เคยได้รับการอบรม 2 ครั้ง	3	2.9
	เคยได้รับการอบรม มากกว่า 2 ครั้ง	10	9.8
รวม		102	100

2. ปัจจัยด้านจิตวิทยา

ด้านการรับรู้ พบว่าผู้บริหารสถานประกอบการส่วนใหญ่ มีการรับรู้ในเรื่องสถานประกอบการต้องมีมาตรการป้องกัน จัดการของเสียไม่ให้เกิดการปนเปื้อนกับข้าวโพดในโรงเก็บ โดยให้ความสำคัญมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.37 (SD เท่ากับ 0.596) และรองลงมาการรับรู้ในเรื่อง รถขนส่งข้าวโพดต้องมีการปิดปกคลุมอย่างมิดชิด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 (SD เท่ากับ 0.855)

ด้านทัศนคติ พบว่าผู้บริหารสถานประกอบการส่วนใหญ่ มีทัศนคติในระดับสูงมากในเรื่องมาตรฐานการรับซื้อข้าวโพดเมล็ดแห้ง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 (SD เท่ากับ 0.642) รองลงมาทัศนคติด้านมาตรฐาน การควบคุมดูแลสถานประกอบการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 (SD เท่ากับ 0.627) ตามลำดับ

ด้านแรงจูงใจ พบว่าผู้บริหารสถานประกอบการส่วนใหญ่ จะปฏิบัติตามมาตรฐาน โดยให้ระดับแรงจูงใจเมื่อ ผู้ซื้อให้ความสำคัญกับการเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ที่ปฏิบัติตามมาตรฐานฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 (SD เท่ากับ 0.566) รองลงมา คือตัวผู้บริหารสถานประกอบการเองต้องการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์เพื่อแสดงความรับผิดชอบต่อลูกค้าและสังคม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.28 (SD เท่ากับ 0.587)

3. การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง พบว่า การปฏิบัติตามมาตรฐานฯ ของสถานประกอบการ สถานประกอบการโดยรวม มีการปฏิบัติตามในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 (SD เท่ากับ 0.540) ส่วนใหญ่ ปฏิบัติตามมาตรฐานในเรื่อง การทำความสะอาด และบำรุงรักษาเครื่องมือ เครื่องจักร อุปกรณ์และสถานที่ให้อยู่ในสภาพดีอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 (SD เท่ากับ 0.581) รองลงมาเรื่องการรักษาความสะอาดพาหนะที่ใช้ขนส่งข้าวโพดอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.34 (SD เท่ากับ 0.873) ตามลำดับ

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ โดยการทดสอบค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (independent t-test)

$$\begin{aligned} \text{สมมติฐานทางสถิติ} \quad H_0 &: \mu_1 = \mu_2 \\ H_1 &: \mu_1 \neq \mu_2 \end{aligned}$$

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการปฏิบัติตามมาตรฐานฯ ของผู้บริหารสถานประกอบการ โดยทดสอบค่าเฉลี่ยเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน

เพศ	N	ค่าเฉลี่ย (Mean)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ค่าผลต่างของการปฏิบัติ ตามมาตรฐานเฉลี่ย	t	sig
-----	---	------------------	---------------------------	---	---	-----

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ชาย	68	3.91	0.44	0.23	2.49	0.015*
หญิง	34	4.14	0.43			

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 การปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง โดยรวมมีค่า sig. เท่ากับ 0.015 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 นั่นคือปฏิเสธสมมติฐาน H_0 และยอมรับสมมติฐาน H_1 หมายความว่า ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีเพศแตกต่างกันมีการปฏิบัติตามมาตรฐานฯ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4.2 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ การศึกษาสูงสุด สาขาการศึกษาตามวุฒิสูงสุด ประสบการณ์ทำงานด้านโรงงาน การฝึกอบรมด้านมาตรฐานฯ สมมติฐานทางสถิติ $H_0 : \mu_1 = \mu_2$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$$

ตารางที่ 3 แสดงปัจจัยส่วนบุคคล อายุ ระดับการศึกษา สาขาการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และประสบการณ์อบรม มีผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานฯ

ปัจจัยส่วนบุคคล	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
อายุ	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม	0.38	3	0.13	0.62	0.60
	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	19.86	98	0.20		
	รวม	20.24	101			
ระดับการศึกษาสูงสุด	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม	0.10	3	0.13	0.62	0.60
	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	20.14	99	0.20		
	รวม	20.24	101			
สาขาการศึกษา	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม	1.74	6	0.29	1.49	0.19
	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	18.50	95	0.20		
	รวม	20.24	101			
ประสบการณ์ทางด้านโรงงาน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม	0.91	4	0.23	1.14	0.34
	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	19.33	97	0.20		
	รวม	20.24	101			
การผ่านการอบรม	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม	1.45	4	0.36	1.87	0.12
	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	18.79	97	0.19		
	รวม	20.24	101			

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 3 การปฏิบัติตามมาตรฐานฯ ตามปัจจัยส่วนบุคคล อายุ ระดับการศึกษา สาขาการศึกษา ประสบการณ์ทำงานด้านโรงงาน และประสบการณ์ด้านการผ่านอบรม มีค่า sig. มากกว่า 0.05 นั่นคือยอมรับสมมติฐาน H_0 และปฏิเสธสมมติฐาน H_1 หมายความว่า ผู้บริหารสถานประกอบการ ที่อายุ

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

ระดับการศึกษา สาขาการศึกษา ประสบการณ์ทำงานด้านโรงงาน และประสบการณ์ด้านการผ่านอบรม
 แตกต่างกัน ปฏิบัติตามมาตรฐาน ฯ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4.3 ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยด้านจิตวิทยา ได้แก่ การรับรู้ ทักษะคิด แรงจูงใจ ของผู้บริหารสถานประกอบการ
 การกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง

สมมติฐานทางสถิติ $H_0 : \beta = 0$ (X และ Y ไม่มีความสัมพันธ์กัน)
 $H_1 : \beta \neq 0$ (X และ Y มีความสัมพันธ์กัน)

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงเส้นอย่างง่าย เพื่อพยากรณ์ความสัมพันธ์ ปัจจัยด้านจิตวิทยา
 การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง

ตัวแปร	B	Std. Error	Beta	t	Sig.
ค่าคงที่	1.002	0.301		3.3328	.001*
ปัจจัยด้านจิตวิทยา	0.74	0.074	0.707	9.989	.000

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 $R = 0.707$ $F = 99.776$
 $R^2 = 0.499$ $\text{Sig. } F = .000$
 $SE_{\text{est}} = .31796$

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ความถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) พบว่า ตัวแปร
 อิสระคือปัจจัยด้านจิตวิทยา มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามคือการปฏิบัติตาม มาตรฐานการปฏิบัติที่ดีหลังการ
 เก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวก และ

ตัวแปรอิสระ สามารถพยากรณ์ตัวแปรตาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสามารถพยากรณ์ตัว
 แปรตาม (R^2) ได้ร้อยละ 49.9 และมีความคลาดเคลื่อนในการพยากรณ์ (SE est) เท่ากับ 0.318 โดยสมการ
 ถดถอย คือ $y = 1.002 + 0.74x$ หรือ การปฏิบัติตามมาตรฐาน = $1.002 + 0.74*(\text{ปัจจัยด้านจิตวิทยา})$
 หมายความว่า ถ้าปัจจัยด้านจิตวิทยาเปลี่ยนแปลงทางบวก 1 หน่วย การปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติที่
 ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง จะเปลี่ยนไป + 0.74 หน่วย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานประกอบการที่มีเพศต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานฯที่แตกต่างกัน อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนภฤต คำหอม (2544) เรื่องการศึกษา
 ทักษะคิดและความพร้อมของผู้ประกอบการธุรกิจการพิมพ์ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อระบบคุณภาพ ISO
 9000 ซึ่งพบว่า ระดับความพร้อมด้านสติปัญญาและด้านสิ่งแวดล้อมด้านระบบคุณภาพในการปฏิบัติตาม
 มาตรฐาน ISO 9000 ไม่ขึ้นอยู่กับเพศของผู้ประกอบการ ทั้งนี้อาจเนื่องจาก ผู้ประกอบการธุรกิจเกษตรที่เป็น
 เพศหญิงจะให้ความสำคัญกับการจัดการด้านการสุขาภิบาล เช่นการควบคุมสัตว์พาหะ การควบคุมสุขลักษณะ
 การจัดการของเสีย ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญในการปฏิบัติตามมาตรฐาน

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
“Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

2. อายุ การศึกษา สาขาการศึกษา ประสบการณ์ด้านโรงงาน และการได้รับการอบรมที่แตกต่างกัน มีผลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐานฯที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ อัจฉรา จงทัทธิฉินาวัตร (2550) เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติตามมาตรฐานระบบการจัดการและควบคุมการผลิตอาหารให้ปลอดภัยของสถานประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ไอเอสโอ (สรอ)

3. ปัจจัยด้านจิตวิทยามีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตามมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้งฯ โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นทางบวกคือ กล่าวคือถ้าผู้บริหารสถานประกอบการรับรู้สูง มีทัศนคติดี และมีแรงจูงใจในการปฏิบัติตามมาตรฐาน จะส่งผลให้การปฏิบัติตามมาตรฐานสูงด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภัทรลักษณ์ คงดี (2548) เรื่อง ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเรื่องความปลอดภัยของอาหารในสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการแปรรูปสินค้าเกษตร จังหวัดปัตตานี พบว่ากลุ่มแม่บ้านมีความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเรื่องความปลอดภัยของอาหารสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า แม่บ้านส่วนใหญ่มีความรู้สัมพันธ์กับการปฏิบัติทางบวกขนาดน้อย ($r = .468$) ความรู้สัมพันธ์กับทัศนคติทางบวกขนาดปานกลาง ($r = .649$) และทัศนคติสัมพันธ์กับการปฏิบัติทางบวกขนาดสูง ($r = .727$)

ข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติตามมาตรฐาน การปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง มีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้งานดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้งาน

1.1 จากผลการวิจัยพบว่าผู้บริหารสถานประกอบให้ความสำคัญและมีทัศนคติที่ดีต่อมาตรฐานการปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง ดังนั้นถ้าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสร้างสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติตามมาตรฐาน จะเป็นการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการนำมาตรฐานดังกล่าวไปประยุกต์ใช้และขอรับรองมาตรฐาน

1.2 จากข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานประกอบการพบว่าผู้ประกอบการมีอุปสรรคในการปฏิบัติตามมาตรฐานกล่าวคือ เกษตรกรเก็บเกี่ยวข้าวโพดก่อนครบอายุ ทำให้ข้าวโพดที่ได้ความชื้นสูงและเกิดเชื้อราและเสียหายได้ง่าย ดังนั้นถ้าเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ และมีแรงจูงใจที่ดีที่จะช่วยส่งเสริมให้การผลิตข้าวโพดเมล็ดแห้งมีคุณภาพและปลอดภัย

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยให้ครอบคลุมถึงเกษตรกรผู้ปลูกข้าวโพด เช่นศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐาน การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง (GOOD AGRICULTURAL PRACTICES FOR MAIZE) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสินค้าเกษตรต่อไป

13. เอกสารอ้างอิง

ฉัตยาพร เสมอใจ. (2550). พฤติกรรมผู้บริโภค (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: วี.พริ้นท์ (1991).
ชนกฤต คำหอม. (2544). การศึกษาทัศนคติและความพร้อมของผู้ประกอบการธุรกิจโรงพิมพ์ ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่มีต่อระบบคุณภาพ ISO 9000. ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 8
 “Research 4.0 Innovation and Development SSRU’s 80th Anniversary”

- ปิยวัฒน์ อร่ามเมือง. (2550). ความพร้อมในการดำเนินงานตามมาตรฐานศูนย์สุขภาพชุมชนของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขในจังหวัดสมุทรสงคราม. ปรินญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารสาธารณสุข มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- เพ็ญธิรัตน์ อัครผลสุวรรณ : (2552). มาตรฐานอาหารปลอดภัย : เส้นทางอาหารไทยสู่ครัวโลก. สถาบันอาหาร ม.ค. - มี.ค. 2552, จาก <http://actech.agritech.doae.go.th/folder/spt5207.pdf>
- ศรัฎจา ธรรมคุพท์. (2554). อิทธิพลของความรู้ เจตคติ ที่มีต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมรักษาระบบคุณภาพ ISO22000:2005 ของพนักงานในกลุ่มอาหารและเครื่องดื่ม : กรณีศึกษาบริษัท เนส เลย์ (ไทย) จำกัด. ปรินญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ศิริฉวี ศรีวิเชียร. (2554). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความพร้อมของเกษตรกรในจังหวัดนครปฐมเพื่อการเป็นฟาร์มสุกรมาตรฐาน. ปรินญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทรัพยากร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- สาธิต เจริญพงษ์. (2553). ความพร้อมของผู้ประกอบการชุมชน ในการผลิตน้ำบริโภคบรรจุในภาชนะปิดสนิทตามวิธีการผลิตที่ดี. ปรินญาสาธาณสุขศาสตรมหาบัณฑิต คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- อัจฉรา จงทัชฌิณาวัตร (2550). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการปฏิบัติตามมาตรฐานระบบการจัดการและควบคุมการผลิตอาหารให้ปลอดภัยของสถานประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน ไอเอสโอ (สรอ). ปรินญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิทยาการจัดการอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- ภัทรลักษณ์ คงดี (2548). ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติเรื่องความปลอดภัยของอาหารในสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการแปรรูปสินค้าเกษตร จังหวัดปัตตานี. ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาอาชีวศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุวิมล กิรติพิบูล. (2546). ระบบประกันคุณภาพคุณภาพด้านความปลอดภัยอาหาร (HACCP). (พิมพ์ ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น)
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (2546). การจัดการสุขลักษณะ และระบบ HACCP ในโรงงานอุตสาหกรรมอาหาร. กรุงเทพฯ : ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด
- สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ. (2555, กรกฎาคม 06). การปฏิบัติที่ดีหลังการเก็บเกี่ยวสำหรับข้าวโพดเมล็ดแห้ง